

ศึกษาศาภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา*

A STUDY OF THE CONDITIONS OF STUDENT AID IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

^[1]โยธิกา เลิศรัตยากุล Votika Lersrattayakul, ^[2]พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน
PhramahaYannawat Thitavaddhano, ^[3]สมศักดิ์ บุญปู Somsak Boonpoo
^{[1] [2] [3]}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: parwa1929@gmail.com

Article Received: February 11, 2022, Revised: February 24, 2022, Accepted: February 24, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศาภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีระเบียบวิธีการวิจัย คือ การใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 357 คน ด้วยการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ศาภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน
คำสำคัญ: การส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ครู, ผู้บริหาร, สถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research article was to study the condition of student aid in educational institutions under the primary educational service area office. The research methodology was to use a questionnaire with a sample of 357 primary school teachers and administrators by opening the tables of Krejcie and Morgan, and then analyzing the data with basic statistics, namely percentage, mean and standard deviation presented in the form of a table with captions. The results showed that the overall of the condition of student aid in educational institutions under the primary educational service area office was at the highest level and when considering each aspect, there was a high level of practice in all 5 aspects, namely, knowing the students individually, student screening, promotion and development, prevention and correction, and students passing.

Keywords: Student Aid, Teachers, Administrators, Educational Institutions, Primary Schools

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ระบบการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ สังคม วัฒนธรรม และสติปัญญา โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนฝึกฝนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนได้เจริญเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 คือเป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข ดังนั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงต้องหาวิธีจัดกระบวนการทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาให้นักเรียนทุกด้าน นอกจากการจัดหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาในสภาพของสังคมยุคการสื่อสารไร้พรมแดน ควรยอมรับว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากในการดำเนินชีวิต ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผลทางความเจริญรุ่งเรืองแล้วยังมีผลกระทบก่อให้เกิดปัญหามากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรง ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียด ความทุกข์ ความวิตกกังวล มีการปรับตัวไม่เหมาะสมซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นตอนต้นซึ่งจัดเป็นวัยวิกฤติ เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2550) จึงมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เป็นต้นว่า แต่งกายผิดระเบียบ กระด้าง กระเดื่อง ไม่มีสัมมาคารวะ เหม่อลอย เก็บตัว เชื่องซึม พูดจากร้าวร้าวไม่สุภาพ โต๊ะเถียง เสียงดัง (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุชา จันทน์เอม (2544) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมที่ขัดต่อสังคมของเด็กไทยโดยทั่วไป คือ การลักเล็กขโมยน้อย การพูดเท็จ การหนีโรงเรียน การดื้อรั้น การขัดขืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ การยกพวกเข้าตีหรือนัดกันไปชกต่อย การเกะกะระรานเด็กเล็กหรือเด็กผู้หญิง การขโมยเงินของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการป้องกัน และแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้ จากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต พบว่า ปัญหาของเยาวชนในโรงเรียน ร้อยละ 30 ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น ปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2552)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้การส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็กนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนจึงเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีลักษณะอันพึงประสงค์

จากเหตุผลดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาของนักเรียนให้ลดน้อยลงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4,532 คน และมีกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 357 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (อ้างใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2552)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถาม เนื้อหาสาระ ให้มีความครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบแนวคิด 2) นำแบบสอบถามปลายเปิด เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 3) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .945 จากนั้นทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมเป็นขั้นตอน คือ หลังจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาเปลี่ยนแปลงเป็นรหัสตัวเลขบันทึกลงในโปรแกรมการวิจัยทางสถิติ ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) 2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้วยการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยยึดเกณฑ์ระดับการให้คะแนนของของบุญชม ศรีสะอาด (2558)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาศาภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ใช้สอบถามประมาณ จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านที่ 4 ด้าน การป้องกันและแก้ไข และด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวม

สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยภาพรวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.20	0.45	มาก	3
2. การคัดกรองนักเรียน	4.18	0.48	มาก	4
3. การส่งเสริมและพัฒนา	4.25	0.46	มาก	2
4. การป้องกันและแก้ไข	4.26	0.45	มาก	1
5. การส่งต่อนักเรียน	4.15	0.53	มาก	5
ภาพรวม	4.21	0.41	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาพรวม พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ การป้องกันและแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนา การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีการปฏิบัติอันดับมากที่สุดไปอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการ รวบรวมข้อมูลประวัติส่วนตัวนักเรียนรายบุคคล สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน รายบุคคล สถานศึกษามีแบบบันทึกและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่ถูกต้องและเหมาะสม สถานศึกษามี การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติครอบครัวของนักเรียน รายบุคคล และสถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนรายบุคคล

สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีการปฏิบัติอันดับมากที่สุดไปอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนตามการคัดกรอง สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนตาม

เกณฑ์และเรียงลำดับการคัดกรอง สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษานำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้อย่างเหมาะสม มีสถานศึกษาผู้บริหารและคณะครูยอมรับข้อตกลง และสถานศึกษามีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจน

สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนา โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีการปฏิบัติอันดับมากที่สุดไปอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและโรงเรียน สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน สถานศึกษามีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามกลุ่มนักเรียนที่คัดกรอง

สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไข โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีการปฏิบัติอันดับมากที่สุดไปอันดับสุดท้าย คือ ครูที่ปรึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด สถานศึกษาให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาป้องกันและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน และสถานศึกษามีการกำหนดวิธีและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

สภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีการปฏิบัติอันดับมากที่สุดไปอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการพัฒนาและส่งเสริมครูที่ปรึกษาได้รับการอบรมความรู้เรื่องการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษามีการบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สถานศึกษาสนับสนุน ประสานงานและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาได้ส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว และสถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยมาเพื่ออภิปรายผลได้ดังนี้

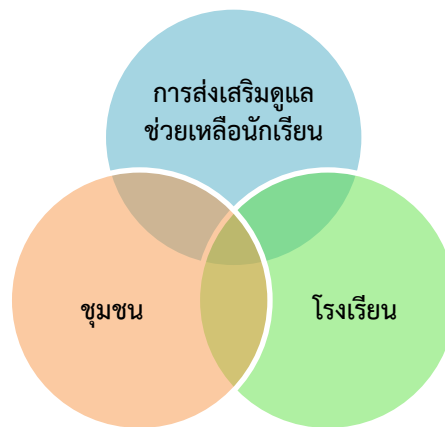
จากผลการศึกษาสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวม พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ การป้องกันและแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน อาจเป็นเพราะโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามปกติอย่างดี และได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร ป้อมเกษตร (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันของคุณภาพนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร โครพ และพรเทพ ฐัฒน (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนนักศึกษา การคัดกรองนักเรียนนักศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และการส่งต่อให้นักเรียนนักศึกษา ซึ่งทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล รัตนทิพย์ และชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2562) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การส่งต่อ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การส่ง และยังมี ความสอดคล้องกับงานวิจัยของปกาวรรณ แก้วโพธิ์ (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การช่วยเหลือและการส่งต่อนักเรียน และการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทั้งส่วนตัวและครอบครัวด้วยการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น 2) การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน การจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้นและให้มีความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องให้ความสนใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหานั้นต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม และ 5) การส่งต่อให้นักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ ในกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โดยการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก อันจะเกิด

ประโยชน์ต่อการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลายด้าน คือ นักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองชุมชน
สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาสภาพการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา แต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้าน
ความสามารถของนักเรียนรายบุคคล มีระดับการปฏิบัติอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาควร
รวบรวมข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนรายบุคคลอย่างจริงจังและชัดเจนมากขึ้น

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัด
กลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจนมีระดับการปฏิบัติมาก มีระดับการปฏิบัติอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียน
ประถมศึกษาควรมีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจนมากกว่าเดิม

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียนตามกลุ่มนักเรียนที่คัดกรองมีระดับการปฏิบัติอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาควรมี
กิจกรรมส่งเสริมเพิ่มเติมและหลากหลายมากกว่าเดิม

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดวิธีและดำเนินการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบมีระดับการปฏิบัติอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาควร
การกำหนดวิธี การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ที่มีรายละเอียดเพิ่มเติม
และมีความชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยัง
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีระดับการปฏิบัติมาก มีระดับการปฏิบัติอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษา
ควรเพิ่มให้มีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่

- 2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแอปพลิเคชันสำหรับการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้โดยง่าย
- 2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูพี่เลี้ยงด้านการช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูและส่งเสริมสร้างครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2550). **คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). **คู่มือบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับผู้บริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). **วิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ปกาวรรณ แก้วโพธิ์. (2559). **ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ปิยะพร ป้อมเกษตร์. (2559). **การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา**. คุษณินิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วีไล รัตนทิพย์ และชัยยุทธ ศิริสุทธิ. (2562). **กลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม**. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**. 6(4). 716-729.
- สุชา จันทร์เอม. (2544). **วิจัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.
- สุนทร โครพ และพรเทพ ฐัฒน. (2564). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอ่างทอง**. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย**. 8(1). 143-153.